

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň Mgr. Michaely Bejčkové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **Stavební bytové družstvo OKD Ostrava**, se sídlem Vítkovická 3077/16, Moravská Ostrava, zast. JUDr. Jiřím Pitronem, advokátem se sídlem Nádražní 2775/145, Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**, se sídlem Těšnov 17, Praha 1, proti rozhodnutí ministra zemědělství ze dne 8. 3. 2011, č. j. 44743/2011-MZE-10000, za účasti osob zúčastněných na řízení: **I) MVDr. P. J., II) MUDr. R. K.**, zast. JUDr. Františkem Kubínem, advokátem se sídlem Dlouhá třída 461/3, Havířov – Město, **III) Česká republika – Státní pozemkový úřad**, se sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2015, č. j. 6 A 83/2011 – 55,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III.** Osoby zúčastněné na řízení **nemají právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Řízení u správních orgánů

[1] Ministerstvo zemědělství vydalo dne 29. 10. 2010 k žádosti Pozemkového úřadu Ostrava rozhodnutí v pochybnostech podle § 17 odst. 6 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o půdě“). Pochybnosti vznikly pozemkovému úřadu v restitučním řízení; sám pozemkový úřad měl za to, že pozemky, o kterých se řízení vede, podléhají režimu

zákona o půdě, ale Stavební bytové družstvo OKD Ostrava (povinná osoba v restitučním řízení, později žalobce) bylo jiného názoru. Ministerstvo zemědělství – Ústřední pozemkový úřad rozhodlo tak, že na tyto pozemky (specifikované ve výroku) se vztahuje režim zákona o půdě. Žalobce podal proti rozhodnutí rozklad, ten však ministr zemědělství zamítl dne 8. 3. 2011 a napadené rozhodnutí potvrdil.

II. Rozhodnutí městského soudu

[2] Žalobce napadl rozhodnutí o rozkladu žalobou, v níž polemizoval se závěry žalovaného a přinášel argumenty pro své tvrzení, podle nějž nebyly sporné parcely ke dni přechodu na stát parcelami zemědělskými.

[3] Městský soud v Praze žalobu odmítl usnesením ze dne 30. 4. 2015. Účelem rozhodnutí správního orgánu podle § 17 odst. 6 zákona o půdě je podle něj nejen posouzení otázky, zda se na konkrétní nemovitost vztahuje právní režim tohoto zákona, ale současně s ohledem na § 17 odst. 1 tohoto zákona i posouzení otázky majetkové dispozice s nemovitostí, neboli určení subjektu, který je s nemovitostí oprávněn hospodařit, tzn. který pro stát jako vlastníka věci vykonává správu nemovitosti. Proto je třeba považovat rozhodnutí podle § 17 odst. 6 zákona o půdě za rozhodnutí vydané ve věci práva soukromého. Tento závěr vyplývá z ustálené judikatury civilních soudů (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 5. 2009 ve věci sp. zn. 28 Cdo 3260/2008 a ze dne 7. 4. 2010 ve věci sp. zn. 28 Cdo 747/2010) a i soudy ve správním soudnictví takto judikují.

III. Kasační stížnost žalobce, vyjádření žalovaného a vyjádření osoby zúčastněné na řízení

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se v kasační stížnosti především obsáhle zabýval samotnou povahou sporných pozemků – tj. otázkou, zda ke dni převodu na stát byly, nebo nebyly pozemky zemědělskými; podle jeho přesvědčení se o zemědělské pozemky nejednalo, a proto by tyto pozemky neměly podléhat režimu zákona o půdě. S usnesením městského soudu nesouhlasil: má totiž za to, že rozhodnutí správních orgánů podléhají soudnímu přezkumu ve smyslu čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, vyhlášené pod č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Listina“); tuto pravomoc mají ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), správní soudy. Městský soud proto podle něj pochybil, když žalobu odmítl.

[5] Žalovaný i osoba zúčastněná na řízení MUDr. R. K. ve svém vyjádření souhlasili s názorem městského soudu a s tím, že by věc měla být projednána v občanském soudním řízení.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[6] Stěžovatel se mýlí, vychází-li z toho, že veškerá rozhodnutí správních orgánů podléhají přezkumu ve správním soudnictví, neboť tak stanoví čl. 36 odst. 2 Listiny. Toto ustanovení ve své první větě říká: *Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového*

pokračování

rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Příkaz soudům k přezkoumávání zákonnosti správních rozhodnutí tedy není bezvýjimečný; zákon může stanovit jinak, musí však ctít čl. 36 odst. 2 Listiny větu druhou, podle níž z pravomoci soudu nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny. Jinak však sám zákon může určovat, jakými podmínkami a omezeními se bude řídit přístup ke správnímu soudu, které typy aktů či jiných postupů správních orgánů nebude přezkoumávat žádný soud a které otázky, o nichž rozhodl správní orgán, budou v dalším kole svěřeny nikoli soudům správním, ale soudům jiným.

[7] Příkladem posledně uvedené možnosti je současná úprava části páté zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Podle § 244 odst. 1 o. s. ř. platí, že rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu nebo o jiné právní věci, která vyplývá ze vztahů soukromého práva (§ 7 odst. 1), a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Na tuto úpravu reaguje soudní řád správní ve svém § 46 odst. 2: správní soud podle tohoto ustanovení odmítne návrh tehdy, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, anebo domáhá-li se návrhem přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci. V usnesení o odmítnutí návrhu musí soud poučit navrhovatele o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu a ke kterému věcně příslušnému soudu.

[8] Odmítne-li tedy správní soud žalobu podle § 46 odst. 2 s. ř. s. – jako se stalo v této věci - neznamená to, že otázkami, které jsou předmětem žaloby, se už nikdy nebude zabývat žádný soud. Je však na účastníkovi, aby se řídil poučením soudu a aby případně podal žalobu k soudu v občanském soudním řízení.

[9] Městský soud žalobu odmítl, neboť spornou věc považoval za věc soukromého práva. S námitkou nezákonnosti usnesení městského soudu by tedy mohl být stěžovatel úspěšný jen tehdy, pokud by rozhodnutí žalovaného o tom, zda se na určité pozemky vztahuje zákon o půdě, bylo rozhodnutím v oblasti veřejného práva, což by zakládalo příslušnost správního soudu. Tak tomu ale není. Podle § 17 odst. 6 zákona o půdě (po 1. 1. 2013 se jedná o § 17 odst. 5) v pochybnostech o tom, zda se jedná o nemovitosti, na které se vztahuje tento zákon, rozhodují příslušné ústřední orgány státní správy republiky. Již v usneseních ze dne 23. 7. 2003, č. j. 5 A 94/2001 – 21, a ze dne 15. 10. 2003, č. j. 5 A 91/2002 – 16, Nejvyšší správní soud dovodil, že jde o rozhodnutí ve věcech práva soukromého; totéž zopakoval i v novějším rozsudku ze dne 18. 9. 2014, č. j. 9 As 36/2014 - 30. To, zda se zákon o půdě na určitou nemovitost vztahuje, má dopady na to, zda se restituce takové nemovitosti bude řídit zákonem o půdě nebo zákonem č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů. Vždy však půjde o restituci, tedy o vypořádání vlastnických práv k nemovitosti mezi jejím někdejšími vlastníkem a státem, resp. organizacemi či organizačními složkami, které posléze k takové nemovitosti přešly do vlastnictví státu vykonávaly právo hospodaření či právo užívání. Takové rozhodování (ať už je provádí úřad, nebo soud) je přitom rozhodováním o soukromém právu. Dalším možným důsledkem rozhodování podle § 17 odst. 6 zákona o půdě jsou dopady do práva hospodaření mezi různými organizačními složkami státu (viz § 17 odst. 1 zákona o půdě). Právo hospodařit s věcí, jež se nachází ve vlastnictví státu, je součástí

vlastnického práva, jež je obecně upraveno předpisy práva soukromého. Stejným způsobem na věc pohlíží i soudy rozhodující v občanském soudním řízení (viz rozsudky citované městským soudem v bodě [3] shora).

V. Závěr

[10] Ze všech shora uvedených důvodů neshledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[11] O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože se svou kasační stížností neuspěl; úspěšnému žalovanému pak v tomto soudním řízení nevznikly žádné náklady. Osoby zúčastněné na řízení by měly právo na náhradu jen těch nákladů řízení, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinnosti uložené soudem (§ 60 odst. 5 s. ř. s.); taková situace v projednávané věci nenastala.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. srpna 2015

JUDr. Radan Malík
předseda senátu